

Nr 1.

Ankom till riksdagens kansli den 29 april 1939 kl. 10 f. m.

Sammansatt bevillnings- och jordbruksutskotts utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående åtgärder till stödjande av spannmålsmarknaden m. m.

Enligt överenskommelse mellan bevillningsutskottet och jordbruksutskottet har till behandling i sammansatt bevillnings- och jordbruksutskott hänskjutits Kungl. Maj:ts den 24 mars 1939 dagtecknade, till jordbruksutskottet hänvisade proposition, nr 229, angående åtgärder till stödjande av spannmålsmarknaden m. m.

I förevarande proposition har Kungl. Maj:t — under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för den 24 mars 1939 — föreslagit riksdagen att

1) bemyndiga fullmäktige i riksgäldskontoret att efter beslut av Kungl. Maj:t i mån av behov tillhandahålla svenska spannmålsaktiebolaget svenska statens fyra procent obligationer, uppsägbara från innehavarens sida, till ett nominellt belopp av 15,000,000 kronor för att av bolaget pantförskrivs såsom säkerhet för lån i riksbanken;

2) bemyndiga Kungl. Maj:t att för tiden till och med den 31 augusti 1939 träffa avtal med svenska spannmålsaktiebolaget om inköp och lagring i beredskapssyfte av intill 15,000 ton fodersäd.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till berörda statsrådsprotokoll.

Enligt de för innevarande konsumtionsår gällande direktiven för brödsädsregleringen skola stödköp förekomma till skyddande av en lägsta prisnivå å inhemsk brödsäd. Såsom dylik prisnivå bör enligt direktiven gälla ett producentpris av 16 kronor för deciton vete och 15 kronor för deciton råg under höstmånaderna med en mot lagringskostnaderna svarande successiv stegring av prisnivån under konsumtionsåret. Därest Kungl. Maj:t finner så av förhållandena påkallat, få dock stödköp även verkställas vid priser, som med 50 öre per deciton överstiga de nyss angivna. Under ett och samma konsumtionsår må stödköpen ej avse större kvantitet än 125,000 ton. Kungl. Maj:t är dock oförhindrad att, om så befinnes oundgängligen erforderligt för att motverka ett starkare prisfall å brödspannmål, höja denna kvantitet till 150,000 ton.

I skrivelse den 10 mars 1939 har *statens jordbruksnämnd* hemställt att svenska spannmålsaktiebolagets möjligheter att inköpa vete och råg under innevarande konsumtionsår måtte utvidgas samt att i samband därmed åtgärder måtte vidtagas för utökning av bolagets rörelsekapital.

Departementschefen har i ärendet anfört följande.

»Såvitt nu kan bedömas kommer det verkliga överskottet av 1938 års brödsädsskörd att betydligt överstiga 150,000 ton eller den högsta kvantitet brödsäd som enligt gällande direktiv för brödsädsregleringen får undandragas marknaden genom stödköp under innevarande konsumtionsår. Om stödköpen begränsas på sätt nämnda direktiv förutsätta, är det därför sannolikt, att brödsädspriserna falla under den lägsta prisnivå, som stödköpen avse att skydda. Detta skulle innebära ej endast att syftet med stödköpsförfarandet i år ej bleve tillgodosett utan även att statsverket åsamkades kostnader, som icke stode i rimlig proportion till fördelarna därav för brödsädsodlarna. I förevarande situation ansluter jag mig till statens jordbruksnämnds åsikt, att Kungl. Maj:t för det nu löpande konsumtionsåret bör kunna förordna om utvidgning av stödköpsverksamheten till att avse en större myckenhet brödsäd än 150,000 ton.

Som förut nämnts äger svenska spannmålsaktiebolaget enligt gällande avtal mellan bolaget och staten utbekomma svenska statens 4 procent obligationer till nominellt belopp av 50 miljoner kronor. Dessa obligationer äro avsedda att ligga som säkerhet för upplåning i riksbanken av för bolagets verksamhet erforderligt rörelsekapital. Obligationerna belånas för närvarande till 85 procent av deras nominella belopp. Därest bolagets stödköpsverksamhet utvidgas på sätt nyss föreslagits, blir bolaget för innevarande konsumtionsår i behov av ytterligare medel. Enligt vad bolaget meddelat kan detta behov uppskattas till 15 miljoner kronor. Fullmäktige i riksgäldskontoret torde därför böra bemyndigas att efter beslut av Kungl. Maj:t tillhandahålla bolaget statsobligationer till, nominellt, sistnämnda belopp.

Statens jordbruksnämnds förslag rörande beredskapslagring av fodersäd för försvarsväsendets och andra statliga myndigheters behov finner jag mig böra tillstyrka. Därest riksdagen icke har något att erinra häremot, torde således svenska spannmålsaktiebolaget, efter beslut av Kungl. Maj:t, böra i allmänna marknaden och till gängse priser inköpa och tills vidare lagra intill 15,000 ton havre för foderändamål. Såsom jordbruksnämnden anfört bör bolaget beredas särskild ersättning för kostnaderna med denna lagring. Jag återkommer senare i dag till denna fråga i samband med anmälan av förslag till fortsatta åtgärder i prisreglerande syfte på jordbrukets område under regeringsåret 1939/40.»

På de av departementschefen anförda skäl tillstyrker utskottet Kungl. Utskottet.
Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må bifalla förevarande proposition.

Stockholm den 28 april 1939.

På sammansatt bevillnings- och jordbruksutskotts vägnar:

C. J. JOHANSSON.

Närvarande:

från *bevillningsutskottet:*

herr *Anderson* i Norrköping, friherre *Lagerfelt*, herrar *Bengtsson**, *Elon Andersson*,
Sjödahl, *Lövgren*, *Andersson* i Dunker, *Werner* i Hultsfred och *Persson* i Undersvik;
samt

från *jordbruksutskottet:*

herrar *Johansson* i Björnlunda, *Carl Eriksson**, *Sederholm*, *Granath*, *Tjällgren**, *Alfred*
Andersson, *Gustafson* i Vimmerby, *Andersson* i Löbbo*, *Carlström* och *Liedberg*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservation

av herr *Carlström*.
